Българска национална асоциация
АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ
ул. Врабча 26, София 1504
тел. 02/9890106
bnap@bnap.org

www.aktivnipotrebiteli.bg

Изх. № 55/06.12.2024 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯ ПАВЛОВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

СТАНОВИЩЕ

на Българска национална асоциация „Активни потребители”

ОТНОСНО: Проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАВЛОВА,

С настоящото становище БНА Активни потребители изразява своята позицията относно проекта на Закон за несъстоятелност на физическите лица, който цели да уреди правилата и процедурите, по които добросъвестни длъжници, изпаднали във финансови затруднения могат да открият процедура по несъстоятелност.

От много години Българска национална асоциация „Активни потребители“ е един от основните застъпници за създаване на Закон за несъстоятелност на физическите лица, който да предостави възможност на длъжниците в страната, да избегнат догмата на вечния длъжник чрез една единствена ясно регламентирана процедура. Наличието на подобна уредба е безспорно значима стъпка напред в развитието на българския правен свят.

Ние разгледахме настоящия проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица и бихме желали да споделим своите наблюдения и препоръки като страна, защитаваща интереса на всички български потребители.

1. Правилата за достъп до института на несъстоятелност.

Главното ни притеснение относно проекта на закон е, че ***предвидените правила и процедури са твърде сложни*** за един средностатистически гражданин. Изискванията за подаване на молба и нейните приложения изискват знания и усилия, които обикновените граждани не са в състояние да изпълнят, поради което ще им е нужна скъпоструваща юридическа помощ. Това е един допълнителен разход, който затруднения длъжник ще трябва да покрие.

В мотивите, приложени към законопроекта, се споменава, че се търси сходство с Търговския закон. По този причина има значителни прилики с процедурата по несъстоятелност на юридическите лица, която е една от най-сложните материи в българското законодателство. При уредба на подобна процедура, насочена към обикновени граждани, категорично твърдим, че следва тя да е достъпна и лесно изпълнима за средния гражданин.

Лицето, което желае да се ползва от института на несъстоятелност, трябва да изложи в молбата до съда обстоятелства относно неговата трудова заетост,

неплатежоспособност, добросъвестност и имущество. Към молбата си длъжникът прилага декларации относно гражданско и семейно състояние, липсата на основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2, опис на личното имущество, имуществото съпружеска имуществена общност и имуществото в съсобственост - вещи, права върху вещи и други имуществени права, вземания и доходи, и по възможност - уточнение дали е секвестируемо, или несеквестируемо, начин на придобиване и наложени върху него вещни тежести. Длъжникът също трябва да приложи и списък на кредиторите с посочване на име или наименование, ЕИК и адресите, вземанията по основание, стойност, обезпечения, справка за съдебните, арбитражните и изпълнителните производства срещу длъжника, списък на извършените от длъжника плащания в брой или чрез паричен превод, които надвишават 500 лв., и получателите им през последните 6 месеца, документи, удостоверяващи декларираните обстоятелствата относно имуществото, доходите и задълженията към кредиторите, извлечения от всички сметки на длъжника в банки и други доставчици на платежни услуги. И на последно, но не по важност място, длъжникът трябва да представи и **план за погасяване на задълженията** съгласно закона, както и да уведоми НАП, че се депозира молба за обявяване на несъстоятелност. Тези изисквания са непосилни за едно уязвимо физическо лице.

Законопроектът предвижда, че един длъжник не се смята за добросъвестен, ако е представил неверни или непълни данни, документи или доказателства за своето имущество и доходи пред съда или синдика във връзка с производство по несъстоятелност. Следователно при неправилно попълване на молбата не само длъжникът може да се озове в графата недобросъвестен, но ще бъде и лишен от възможността да подава повторно молба за несъстоятелност, съгласно чл. 33, т. 3 от законопроекта и де факто няма да може да се ползва от този институт.

Подобни хипотези са особено опасни за най-уязвимите, тъй като те няма да могат да си позволят скъпоструващи юридически услуги и няма да могат да се справят сами да осигурят големия набор от документи. Подобни изисквания създават сериозно препятствие до достъп до института на несъстоятелността. Голяма част от документите могат да бъдат осигурени с помощта на синдика и в тази насока е нашето предложение.

Препоръчваме ***да се опростят условията за подаване на молба за откриване на производство***. Според нас не е нужно да се вменява на длъжника задължение да прави опис на цялото си имущество, при условие че синдикът трябва да направи такъв в последствие. Същото се отнася и относно декларация за кредиторите и за съдебните и изпълнителните производства. Осигуряването на подробна информация следва да е задължение на синдика, за което той получава възнаграждение.

По-скоро в проекта може да се добави възможност длъжникът да представи такъв опис при подаване на молбата и това да е основание за освобождаване на синдика от това му задължение, като по този начин и длъжникът ще намали своите разходи. А в случаите когато длъжникът не представи опис на имуществото си, да трябва само да декларира наличието на достатъчно имущество за покриване на условията за начало на процедура по несъстоятелност.

2. Относно разноските в производството по несъстоятелност.

Един длъжник в производството по несъстоятелност може да погаси задълженията си към всички кредитори при две хипотези с определени условия. По първата хипотеза, тези условия са – изтичане на срок от три години от влизането в сила на решението на съда за утвърждаване на плана за погасяване или определението на съда за одобряване на първия опис на имуществото, **заплащане на разноските в производството по несъстоятелност**, частично удовлетворение на вземанията от приетите вземания, като е разпродадено цялото секвестируемо имущество на

длъжника. Втората хипотеза предвижда да е разпродадено цялото (секвестируемо) имущество и да са изминали 5 години от откриване на производство по несъстоятелност.

Съгласно предвидените правила един длъжник може да открие процедура по несъстоятелност, ако дължи не по-малко от 9330 лева (за 2024 г.). Разноските по едно производство по несъстоятелност са не по-малко от 4 минимални работни заплати на синдика, държавна такса и 5% от всяко продадено имущество на длъжника. Отделно синдикът получава заплащане в размер на една минимална работна заплата всяка година. Хипотетично при едногодишно производство, разноските ще са 4665 лева (за 2024 г.) и това е при условието, че не се продава имущество на длъжника. Подобно годишно възнаграждение може да е икономически стимул за синдика да проточва във времето това производство, за да получава заплата, а това противоречи на идеята за уреждане на отношенията между длъжника и кредиторите си.

Икономически необосновано е един длъжник да започне производство по несъстоятелност, в което са гарантирани около 4000 лева допълнителни разходи или 40% от задължението, ако приемем, че лицето дължи 10000 лева към своите кредитори.

Според нас ще е по-добре да се диференцират различни режими спрямо размера на задълженията, тъй като подобно допълнително възнаграждение е възможно да не представлява проблем за длъжник със задължения в размер от 30 000 лв., но би могло да затрудни длъжника с по-малък общ размер на дълговете. Още повече че длъжникът, който не може да се справи с по-малък раз мер задължения би следвало да разполага с по-малко средства и да има по-малко кредитори. Този длъжник не би изисквал същия обем от работа и същото натоварване, като длъжник с повече и по-големи задължения.

В немския закон за несъстоятелността (Insolvenzordung) например, се възприема подходът, че възнаграждение на синдика се определя от съда с оглед трудността, продължителността и материалния интерес на делото, като отделно се възстановяват и разноските му. Идеята да се дължи определена твърда сума при осъществяване работата на синдика е в полза на длъжника, защото той може да прецени по-лесно колко ще бъдат разходите му, свързани с производството. Допълнителното възнаграждение в размер от 5% обаче значително ще затрудни длъжниците на малки по размер задължения, защото оскъпява процедурата и би имало възпиращо действие спрямо тях. Нашето предложение е за длъжници с общ размер на задълженията до 30 000 лв. да не е приложим чл. 24, ал. 2 от законопроекта.

Смятаме, че настоящият законопроект за несъстоятелност на физическите лица успява да надмине предишните проекти като качество и уредба, но гореописаните забележки са важни с оглед постигане на балансирани процедури спрямо задлъжнелите граждани, за да се гарантират правата и интересите на всички страни в подобно производство.

С уважение,

Богомил Николов
Изпълнителен директор на БНААП